

EL LLENGUATGE

L'espatlla

12/II/1977

i l'esquena

Es produeix encara alguna confusió entre l'espatlla i l'esquena, tot i que sembla que la distinció entre el sentit d'aquests dos termes ja ha estat prou divulgada. De fet, sempre hi ha hagut vacil·lacions en aquest camp. Més exactament, l'ús del mot espatlla per a designar l'esquena és un fet ja antic dins la nostra llengua. Hi influeix, naturalment, el sentit divergent que en català i en castellà han adquirit dos mots que tenen una mateixa etimologia: l'espatlla i la «espalda». Com és sabut, l'espatlla correspon a «hombro» i esquena a «espalda». Però molt possiblement, aquest ús que es ve fent, en català, del mot espatlla com a equivalent de «esquena», no obeeix solament a la influència del castellà sinó al fet d'haver-se seguit també un camí en certa manera paral·lel. Sigui com vulgui, la llengua moderna ha fixat perfectament el significat de cada mot i avui, traduím (és una manera de dir-ho) sistemàticament «espalda» per esquena i «hombro» per espatlla, o bé per muscle. Però no n'hi ha prou, amb els termes d'anatomia. Cal tenir també en compte la fraseologia, molt abundant en aquest terreny. En alguns casos, espatlla i esquena són intercanviables: Tirar-s'ho tot a l'esquena, (o a l'espatlla), Girar l'espatlla (o l'esquena). En canvi, tenim, exclusivament, Arronsar les espatlles, Anar amb la pluja a l'esquena, Caure d'esquena, etc.

No creiem que es doni mai que algu digui «Anar amb la pluja a l'espatlla», però sí, en canvi, que hem sentit més d'un cop «Caure d'espatlles» en lloc de Caure d'esquena. Convé vetllar, doncs — amb les consultes que calgui — perquè la fraseologia no resulti afectada per aquestes vacil·lacions produïdes entre l'esquena i l'espatlla.

ALBERT JANE